

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА
„Проф. д-р Параскев Стоянов“

гр. Варна 9002, ул. „Марин Дринов“ 55, България
тел.: +359 52 677 050, факс: + 359 52 650 019
uni@mu-varna.bg; www.mu-varna.bg

MEDICAL UNIVERSITY - VARNA
"Prof. Dr. Paraskev Stoyanov"

55 Marin Drinov Str., Varna 9002, Bulgaria
phone: +359 52 650 057, fax: + 359 52 650 019
uni@mu-varna.bg; www.mu-varna.bg

СТРАТЕГИЯ
ЗА
РАЗВИТИЕ НА
НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ
НА
МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ВАРНА
„Проф. д-р Параскев Стоянов“
2026 – 2030

*Приета с решение на Академичния съвет на МУ – Варна
по протокол № 38/23.03.2026 г.*

I. Общи положения

Медицински университет – Варна (МУ - Варна) е утвърдена академична институция с дългогодишни традиции в образованието, научните изследвания и развитието на медицинската наука, като през последните десетилетия Университетът се развива като високотехнологичен научно-образователен център, интегриран в европейското и международното научно пространство. В контекста на глобалните научни и технологични промени и динамичното развитие на медицинската наука научноизследователската дейност в МУ - Варна се ориентира към интердисциплинарни изследвания, интегриране на нови технологии, цифровизация на научния процес и активно участие в международни научни мрежи и консорциуми.

Настоящата стратегия определя мисията, визията, ценностите, принципите, стратегическите цели и приоритетните научни направления на научноизследователската дейност в Медицински университет – Варна, като същевременно очертава механизмите за развитие на научния потенциал на институцията за повишаване на международната ѝ видимост и за ефективно използване на съществуващите научни ресурси.

Стратегията е разработена в съответствие с националната нормативна рамка, включително Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017–2030 г., Закона за насърчаване на научните изследвания и иновациите, Националния план за развитие на инициативата за отворена наука в Република България, Закона за развитието на академичния състав в Република България и други свързани нормативни актове, както и с ключовите политики на Европейския съюз в областта на научните изследвания и иновациите.

Особено внимание е отделено на съвременните европейски приоритети, свързани с развитието на Европейското изследователско пространство, с насърчаването на отворената наука, с внедряването на принципите за управление и споделяне на научни данни и с развитието на научните инфраструктури като основа за провеждане на конкурентоспособни научни изследвания.

Стратегията отчита повишаващото се значение на трансфера на знания и технологии, развитието на иновационни екосистеми и засилването на връзката между науката, бизнеса, здравната система и обществото.

Изпълнението на стратегията се координира от ректорското ръководство на Университета, в частност от заместник-ректора по научна дейност, като за реализиране на поставените цели активно участие имат ресорните отговорници по звена: факултети, катедри, филиали, департамент, както и Научноизследователският институт към МУ - Варна.

II. Мисия на МУ – Варна в областта на научните изследвания

Мисията на Медицински университет – Варна в областта на научните изследвания се основава на стремежа към развитие на фундаментални и приложни научни знания, които допринасят за подобряване на общественото здраве, за внедряване на иновативни медицински технологии и за повишаване качеството на здравните услуги.

Като академична институция с национално и международно значение, Университетът има за цел да създава благоприятна среда за развитие на научния потенциал на своите преподаватели, изследователи, докторанти и студенти, като същевременно стимулира интердисциплинарното сътрудничество между различни научни области и подпомага трансфера на научни резултати към клиничната практика и здравната система.

В рамките на своята мисия Университетът се стреми да развива научни изследвания, които интегрират съвременни технологични решения, включително цифрови технологии, анализ на големи масиви от медицински данни, биоинформатика и изкуствен интелект, като същевременно подкрепя създаването на иновативни научни продукти, патенти, технологии и стартиращи компании, произтичащи от научната дейност на академичната общност.

Особено значение се отдава на подкрепата за младите учени и докторанти, като се създават условия за тяхното активно включване в научноизследователската дейност, участие в международни научни проекти и изграждане на устойчива научна кариера.

В този контекст следва да се разбира и утвърждава статутът на Медицински университет – Варна като Изследователско висше училище - не като формално произтичащо нормативно задължение, а като обективно обусловен резултат от натрупания научен капацитет, институционалната амбиция и последователно реализираната стратегическа мисия на академичната общност.

III. Визия за развитие на научните изследвания

Визията на Медицински университет – Варна е да развива и утвърждава своя научноизследователски потенциал в областта на медицинските и здравните науки и да допринесе за развитието на иновации в медицината и общественото здраве.

МУ - Варна се стреми да бъде интегриран в глобалните научни мрежи, като участва активно в международни научни консорциуми и проекти, развива съвременна научна инфраструктура и създава условия за висококачествени интердисциплинарни научни изследвания.

Съществен елемент от тази визия е развитието на научни направления, свързани с дигиталното здравеопазване, персонализираната медицина, геномиката и анализа на големи медицински бази данни, както и насърчаването на отговорното приложение на изкуствения интелект в медицинската диагностика и лечението.

IV. Ценности

Научноизследователската дейност в Медицински университет – Варна се основава на академични ценности, които гарантират качеството, прозрачността и обществената значимост на научните изследвания.

- **Качество на научните изследвания** - осигурява се чрез поддържане на високо ниво на научна експертиза и външно рецензиране (peer review), чрез прилагане на международно признати прозрачни и възпроизводими научни методологии и чрез активно участие на учените в международни научни мрежи и колективи.
- **Етичност** - представлява фундаментален принцип на научната дейност и включва спазването на най-високи стандарти за научна почтеност, защита на правата на

участниците в научни изследвания, предотвратяване на плагиатство и други форми на научна недобросъвестност.

- **Екипност и интердисциплинарност** - ключови фактори за развитието на съвременната наука, предполагат активно сътрудничество между учени от различни научни дисциплини, институции и държави.
- **Иновации** – разглеждат се като стратегически ресурс за развитие на Университета и включват внедряване на нови материали и технологии, разработване на нови методи и създаване на иновативни продукти и услуги.
- **Отворена наука** - представлява важна ценност, която насърчава свободния достъп до научни резултати, прозрачността на научния процес и споделянето на научни данни в интерес на обществото и научната общност.

V. Принципи

Научноизследователската дейност в Университета се основава на принципите на:

- Прозрачност;
- Равнопоставеност;
- Защита на личните данни;
- Отговорност към обществото.

Особено значение има принципът на отговорните изследвания и иновации, който предполага активно взаимодействие между учените, обществото, бизнеса и публичните институции с цел създаване на научни решения, които отговарят на реалните потребности на обществото.

Важен принцип е и защитата на личните данни и медицинската информация, особено в контекста на използването на цифрови технологии и обработката на големи масиви от медицински данни.

VI. Стратегически цели

Основната стратегическа цел на научноизследователската дейност в Медицински университет – Варна е повишаване на научната конкурентоспособност на институцията чрез развитие на висококачествени научни изследвания, международно сътрудничество и ефективно използване на научната инфраструктура.

За постигането на тази цел МУ - Варна си поставя няколко ключови приоритета, включително увеличаване на участието в международни научни програми и проекти, развитие на интердисциплинарни научни изследвания, насърчаване на иновациите и трансфера на технологии и подобряване на условията за развитие на научна кариера още от студентската скамейка.

Особено внимание се отделя на развитието на институционалния капацитет за подготовка и управление на международни научни проекти, което включва изграждане на специализирани административни и експертни структури за подкрепа на научните екипи в процеса на кандидатстване, управление и отчитане на научни проекти.

Медицински университет – Варна е носител на знака „HR Excellence in Research“, присъден от Европейската комисия чрез платформата EURAXESS. Той удостоверява прилагането на принципите на Европейската харта на изследователя и Кодекса за поведение при подбор на изследователи (Charter & Code) в политиките на Университета за управление на човешките ресурси в науката.

В рамките на настоящата стратегия Университетът ще поддържа и актуализира институционалния план за действие (Action Plan) в съответствие с изискванията на EURAXESS, включително чрез вътрешни прегледи на изпълнението, актуализиране на анализа на несъответствията (Gap Analysis) при необходимост и своевременно отчитане на напредъка пред Европейската комисия.

Поддържането на знака „HR Excellence in Research“ е важен приоритет за Университета, тъй като подкрепя развитието на прозрачна и справедлива среда за изследователска кариера и допринася за привличането на висококвалифицирани изследователи и за разширяване на международното научно сътрудничество. Особено

внимание се отделя на развитието на младите учени и докторанти чрез въвеждане на механизми за академично наставничество (менторство), които подпомагат професионалното развитие, участието в научни проекти и изграждането на устойчива научна кариера.

Реализирането на тези цели се осъществява в съответствие с Правилника за организацията и дейността на Научноизследователския институт към Медицински университет – Варна, който регламентира структурата, управлението и координацията на научноизследователската дейност в Университета. В рамките на НИМУ се създават и развиват научни групи, лаборатории и тематични изследователски платформи, които интегрират експертната на различни факултети и клинични структури и създават условия за развитие на интердисциплинарни научни изследвания.

VII. Научни приоритети

Нучните приоритети на Медицински университет – Варна са определени въз основа на научния потенциал на институцията, обществените потребности и международните тенденции в развитието на медицинската наука.

Те създават базата за развитие на научната дейност в рамките на Научноизследователския институт към МУ – Варна и сред целия академичен състав, студентите и докторантите, и са насочени към развитие на интердисциплинарни научни изследвания, интегриращи фундаментална наука, клинична медицина, обществено здраве и иновативни технологии. Научноизследователската дейност е структурирана в следните приоритетни направления:

1. Храни, хранене, качество на живот

- Роля на храните в профилактиката на всички нива, в лечението и рехабилитацията на различни заболявания с акцент върху тези с висок болестен товар за обществото;
- Дентално здраве и хранене;
- Храните в експериментални условия и маркери за техните ефекти;
- Епидемиологични и социални аспекти на храните и храненето;

- Оценка на качеството на живот при различни състояния.

Очаквани резултати	<i>Развитие на научни модели за оценка на хранителните фактори, разработване на иновативни хранителни продукти и добавки, както и изграждане на модерна лабораторна инфраструктура за анализ на хранителни компоненти и техните метаболитни ефекти.</i>
---------------------------	---

2. Регенеративна медицина, имплантология и имунология

- Стволови клетки – фундаментални и приложни аспекти;
- Трансплантация на тъкани и клетки. Ало- и авто-трансплантати (събиране, съхранение и мултипликация);
- Иновативни решения в имплантологията и биомедицинското инженерство;
- Психологически и социални аспекти на органозаместването и донорството;
- Съвременни аспекти на развитие на имунологичната наука.

Очаквани резултати	<i>Развитие на иновативни биомедицински технологии и персонализирани импланти, внедряване на нови диагностични и терапевтични подходи в областта на имплантационната медицина, както и създаване на научни модели за изследване на регенеративни процеси. Изграждане на репозиториум от биологични проби.</i>
---------------------------	---

3. Невронауки и психично здраве

- Механизми и нарушения в невrorазвитието;
- Невроизобразяване, биомаркери и съвременни диагностични методи;
- Дегенеративни и съдови заболявания на мозъка;
- Невропротекция и регенерация на нервната система;
- Психично здраве.

Очаквани резултати	<i>Развитие на нови диагностични и терапевтични подходи при заболявания на нервната система, създаване на модели за ранна диагностика и профилактика, както и развитие на интердисциплинарни изследвания в областта на мозъчното и психичното здраве.</i>
---------------------------	---

4. Онкология и редки заболявания

- Молекулярни и генетични механизми;
- Маркери за ранна диагностика и мониториране;
- Иновативни технологии за скрининг и образна диагностика;
- Иновативни терапевтични подходи и решения;
- Дългосрочно проследяване и грижи.

Очаквани резултати	<i>Развитие на нови диагностични и скринингови подходи, внедряване на иновативни образни технологии и молекулярни методи за диагностика, както и развитие на транслационни изследвания за подобряване на диагностиката и лечението на онкологични и редки заболявания. Изграждане на центрове за комплексно обслужване на пациенти с онкологични и редки заболявания с възможности за иновации в диагностиката и лечението им, вкл. с включване в национални и международни регистри.</i>
---------------------------	---

5. Обществено здраве и мениджмънт на болестите

- Епидемиология и превенция на хроничните незаразни заболявания, включително затлъстяване, кардиометаболитни състояния и др.;
- Популационни методи за оценка на общественото здраве;
- Анализ и оценка на функционирането, ефективността и устойчивостта на здравните системи;
- Разработване и оценка на здравни политики;
- Мениджмънт на болестите с интегриране на пациент ориентирани показатели;
- Заразни болести и биосигурност.

Очаквани резултати	<i>Развитие на научно обосновани модели за превенция и управление на хроничните незаразни заболявания, както и разработване на аналитични инструменти за оценка на ефективността на здравните системи и здравните политики.</i>
---------------------------	---

В рамките на тези научни приоритети, МУ - Варна развива както фундаментални научни изследвания, насочени към разширяване на научното познание, така и приложни изследвания, насочени към разработване на нови диагностични и терапевтични подходи.

VIII. Управление на научните инфраструктури

Научната инфраструктура представлява ключов ресурс за развитието на висококачествени научни изследвания и включва съвременна лабораторна апаратура, научни центрове, биобанки, изчислителни ресурси, информационни системи и специализирани бази данни.

Управлението на научните инфраструктури в Медицински университет – Варна се основава на принципите на ефективност, прозрачност и споделено използване, като се създават механизми за оптимално използване на съществуващите ресурси и за интеграция на университетската инфраструктура в национални и международни научни мрежи.

Особено внимание се отделя на развитието на цифрови научни инфраструктури, включително платформи за управление на научни данни, системи за анализ на големи медицински бази данни и електронни научни архиви.

IX. Управление на научните проекти

Ефективното управление на научните проекти е ключов фактор за успешното участие на Университета в национални и международни научни програми.

В тази връзка Университетът развива институционални механизми за подкрепа на научните екипи във всички етапи на проектния цикъл – от разработването на проектни предложения и изграждането на международни партньорства до управлението, мониторинга и отчитането на проектите.

Създават се специализирани структури и обучителни програми за развитие на компетентности в областта на управлението на научни проекти, финансовото управление, научната комуникация и управлението на научни данни.

X. Политика за отворена наука

Медицински университет – Варна развива институционална политика за отворена наука, която насърчава свободния достъп до научни публикации, споделянето на научни данни и прозрачността на научния процес.

Тази политика включва развитието и обогатяването на институционален репозиториум за научни публикации и данни, както и въвеждането на механизми за управление на научни данни в съответствие с международните стандарти и принципите за откриваемост, достъпност, оперативна съвместимост и повторна използваемост на научните данни.

XI. Научна комуникация и обществено въздействие

В съвременната научна среда научната комуникация и общественото въздействие на научните изследвания се превръщат във важен елемент от стратегическото развитие на университетите, като допринасят за повишаване на видимостта на научните резултати, за укрепване на връзката между науката и обществото и за повишаване на общественото доверие към научните институции.

Медицински университет – Варна разглежда научната комуникация като неразделна част от научноизследователската дейност и насърчава активното популяризиране на научните резултати чрез разнообразни комуникационни канали, включително научни публикации, научни конференции, публични лекции, медийни изяви и дигитални платформи.

Особено значение се отдава на популяризирането на научните резултати сред широката общественост, като се създават инициативи за популярна наука, образователни събития и научни фестивали, които целят да повишат интереса към науката сред младите хора и да насърчат тяхното участие в научноизследователската дейност.

Важна част от политиката за научна комуникация е развитието на институционални механизми за представяне на научните резултати пред държавните институции, здравната система и индустрията, което създава условия за внедряване на научните постижения в практиката и за разработване на иновативни решения в областта на медицината и здравеопазването.

В контекста на развитието на отворена наука, Университетът насърчава споделянето на научни резултати чрез институционални репозиториуми, научни бази данни и международни платформи за научна комуникация, като по този начин допринася за повишаване на глобалната видимост и въздействие на научните изследвания.

Чрез системно развитие на научната комуникация и активното участие на учените в обществения дебат по въпроси, свързани със здравето и медицината, Медицински университет – Варна се стреми да утвърди своята роля като водещ научен център, който допринася не само за развитието на науката, но и за подобряване информираността на населението, качеството на живот и общественото благосъстояние.

XII. Индикатори за оценка на научната дейност

За оценка на изпълнението на стратегическите цели и за осигуряване на прозрачност и ефективност в управлението на научноизследователската дейност в Медицински университет – Варна се използват обективните показатели, заложи в Правилника за наблюдение и оценка на научноизследователската дейност, осъществявана от висшите училища и научните организации, както и на дейността на Фонд „Научни изследвания“, като МУ – Варна залага и допълнителни такива:

Основни индикатори

- Брой публикации в международни реферирани списания (индексирани в Scopus/WoS)
- Брой цитирания на научните публикации

- Участие и ръководство на международни и национални научни проекти и консорциуми
- Членство в международни научни мрежи
- Брой защитени дисертации
- Брой регистрирани патенти и полезни модели
- Брой подадени заявки за патенти и полезни модели
- Взаимодействие с бизнеса

Допълнителни индикатори

- Участие в организацията на международни и национални научни прояви
- Участие в рецензиране и оценка на научни проекти
- Участие в редакционни дейности на научни издания
- Ръководство на текущи докторанти
- Участие във вътреуниверситетски научни проекти

XIII. SWOT анализ и управление на риска

Силни страни

- **Човешки ресурс:** квалифициран академичен състав с висок научен принос в областите на научни изследвания „Здравеопазване и спорт“, „Природни науки, математика и информатика“ и „Технически науки“; в т.ч. наличие на водещи изследователи и голям брой млади учени и докторанти.
- **Иновационна инфраструктура с модерна материално-техническа база:** Научноизследователски институт като интегрираща платформа за интердисциплинарни изследвания с действащ Офис за технологичен трансфер (ОТТИ) координира дейността на специализирани лаборатории с високотехнологична апаратура и обучен научноизследователски персонал.
- **Интердисциплинарно единство:** Стратегическо обединение на академичния научен капацитет и модерната технологична среда на УМБАЛ „Св. Марина“ и

другите университетски болници осигурява транслационна връзка между фундаменталните изследвания и клиничната експертиза.

- **Международно признание и сътрудничество:** МУ - Варна е носител на знака „HR Excellence in Research“ и развива национални и международни партньорства с научни институции на пет континента като участва в международни научни мрежи и научни консорциуми

Слаби страни

- **Децентрализиран модел на научно-изследователската инфраструктура**, водещ до затруднен режим на споделено ползване на високотехнологична апаратура и липса на оптимизирани споделени ресурси (Core Facilities).
- **Ограничен институционален капацитет за комплексно администриране** на мащабни международни проекти и дефицит на автоматизирани протоколи за трансфер на добри изследователски практики.
- **Висока зависимост от проектно финансиране** при критичен недостиг на национални ресурсни механизми за устойчива модернизация и поддръжка на научната база.
- **Липса на дългосрочна финансова устойчивост в кариерните пътеки** на младите изследователи, създаваща риск от „изтичане на мозъци“ към частния сектор или чуждестранни институции.
- **Недоразвита екосистема за трансфер на знания и технологии**, изразена в липса на стимули за академично предприемачество (spin-off компании) и фрагментирано сътрудничество с индустрията.

Възможности

- **Финансова устойчивост и автономия:** вътрешен механизъм за целево финансиране на пълния жизнен цикъл на научни проекти чрез въвеждане на фонд „Наука+“:

- **Технологично лидерство в нишови направления:** постигане на лидерски позиции в дигиталното здравеопазване, персонализираната медицина и етичното внедряване на изкуствения интелект.
- **Регионална и стратегическа синергия:** интеграция в Синята икономика чрез активно участие в приоритетните за област Варна сектори „Индустрия за здравословен живот“ и „Синя биоикономика“ чрез Иновационната стратегия за интелигентна специализация (ИСИС).
- **Международна видимост и отворена наука:** трансформация към FAIR принципи (повишаване на глобалния научен импакт чрез дигитализация, откриваемост и споделяне на изследователски данни (Open Science)).
- **Глобално сътрудничество и международни партньорства:** интеграция в европейски мрежи, участие в Horizon Europe и тематичните S3 мрежи (Индустриална модернизация и Agri-Food) за трансфер на ноу-хау.
- **Интердисциплинарен синергизъм:** Развитие на пресечните точки между медицина, ИТ и биоинформатика за създаване на високотехнологични здравни решения.

Заплахи

- **Човешки капитал и демография:** институционален „brain drain“ поради интензивна глобална конкуренция за научни таланти, водеща до загуба на ключов интелектуален потенциал; демографски дефицит и трайна тенденция на намаляване на броя на младите специалисти, навлизащи в научната сфера на национално ниво.
- **Политическа и финансова среда:** макрополитическата нестабилност (непредвидимост на националната научна политика и риск от административни забавяния при усвояването на европейски финансови инструменти) и ресурсен дефицит, породен от липса на устойчиво национално финансиране, ограничават възможностите за планирането на мащабни научни изследвания.
- **Технологични и пазарни рискове:** бързо морално и физическо остаряване на научно-изследователската апаратура при липса на механизми за системна реинвестиция и изключително динамично технологично развитие: в глобален мащаб изискват непрекъснато и скъпоструващо обновяване на инфраструктурата.

В този контекст, успешното развитие на научноизследователската дейност в Медицински университет – Варна изисква стратегически подход, който съчетава ефективно използване на съществуващите силни страни с активно търсене на нови възможности за научно сътрудничество, иновации и международна интеграция.

XIV. Приложения към стратегията

Неразделна част от настоящата стратегия представляват следните приложения, чрез които стратегическите цели се конкретизират и превеждат в оперативни мерки:

- **Приложение 1: План за изпълнение на стратегията (2026–2030)** – съдържа системата от стратегически цели, конкретни дейности, срокове, отговорни структури и индикатори за изпълнение.
- **Приложение 2: Пътна карта (Roadmap) за развитие на научните изследвания (2026–2030)** – представя четирите последователни фази на институционално развитие и техните основни резултати.

Приложенията се приемат и актуализират с решение на Академичния съвет по предложение на заместник-ректора по научна дейност, без да се налага цялостно преразглеждане на стратегията.

XV. Преходни и заключителни разпоредби

Срок на действие

Настоящата стратегия се приема за периода 2026–2030 г. и влиза в сила от датата на приемането ѝ от Академичния съвет на Медицински университет – Варна.

Ред за наблюдение и актуализиране

Изпълнението на стратегията се наблюдава ежегодно.

Актуализацията на стратегията се извършва по следния ред:

- Предложение от заместник-ректора по научна дейност;
- Разглеждане и становище от Научния съвет на НИМУ към МУ – Варна;

- Приемане на актуализирания текст с решение на Академичния съвет.

Отговорност за изпълнение

Цялостната координация и контрол по изпълнението на стратегията се осъществяват от заместник-ректора по научна дейност. Ресорните отговорници по структурните звена носят отговорност за изпълнението на дейностите в рамките на съответните звена и при поискване представят отчети за напредъка и резултатите.